

İbrahim KÖKÇAM
Nursel DİLEK

ARAŞTIRMA

YAŞLI HASTALARDA GÖRÜLEN DERİ HASTALIKLARI

Öz

Giriş: Yaşlılardaki deri hastalıkları ve bu hastalıkların prevalansı ile ilgili az sayıda çalışma vardır. Bu çalışmada bölgemizdeki yaşlı hastalarda görülen deri hastalıkları ve bunların sıklığını tespit etmeyi amaçlanmıştır.

Yöntem ve Gereç: Dermatoloji polikliniğine Ocak 2005-Ocak 2007 tarihleri arasında başvuran ve yaşları 60 ve daha yukarı olan 270 hastanın dosyaları yaş, cinsiyet, dermatolojik muayene ve tanı bilgileri retrospektif olarak incelenmiştir.

Bulgular: Çalışmaya alınan hastalardan 148'i (%54.8) erkek, 122'si (%45.2) kadındır. Tespit edilen deri hastalıkları sekiz grupta incelenmiştir. İnfeksiyöz dermatozlar (%29.8), immünolojik deri hastalıkları (%24.8), inflamatuvar deri hastalıkları (%15.2) hastalarda en sık saptanan deri hastalıklarıdır. Deri tümörleri (%11.8), pruritus (%7.5), enfestasyonlar (%2.6), UV nedeniyle oluşan dermatozlar (%2.6) ve diğer hastalıklar (%5.9) tespit edilmiştir.

Sonuç: Çalışmada yaşlılarda en sık görülen deri hastalıkları; enfeksiyöz dermatozlar, immünolojik ve inflamatuvar deri hastalıklarıdır. Bir kısmı acil dermatozlar arasında yer alan bu hastalıkların, bölgemizdeki yaşlılar için önemli bir sağlık sorunu olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Yaşlı, Deri hastalıkları, Hasta.

RESEARCH

SKIN DISEASES SEEN IN THE ELDERLY PATIENTS

ABSTRACT

Introduction: There are limited numbers of investigations associated with the skin diseases and their prevalence in the elderly people. In the present study, we aimed to determine the skin diseases and their prevalence in this group of people in our region.

Materials and Method: The registry records of 270 patients at the ages of 60 years and over admitted to the dermatology outpatient clinic between January 2005 and January 2007 were retrospectively investigated in terms of age, sex, findings from dermatological examination and diagnosis.

Results: Of 270, 148 (54.8%) of the patients were male and 122 (45.2%) were female. Patients were classified into 8 different groups in terms of types of their cutaneous diseases. Infectious skin diseases (29.6%), immunological skin diseases (24.8%), and inflammatory skin diseases were the most frequently seen dermatological diseases. Skin tumors (11.8%), pruritus (7.5%), infestations (2.6%), dermatoses induced by UV (2.6%) and other diseases (5.9%) were also diagnosed.

Conclusion: In the present study, infectious skin diseases, immunological and inflammatory skin diseases were the most frequently seen groups of skin diseases in the elderly people in our region. These diseases usually affect quality of life negatively in this group of people.

Key words: Elderly, Skin diseases, Patient.

İletişim (Correspondance)

İbrahim KÖKÇAM
Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji Anabilim
Dalı ELAZIĞ
Tlf: (0424) 241 05 63
e-mail: ibrahimkokcam@gmail.com

Geliş Tarihi: 03/03/2007
(Received)

Kabul Tarihi: 18/06/2007
(Accepted)

Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi
Dermatoloji Anabilim Dalı ELAZIĞ

GİRİŞ

Yaşam süresinin uzaması ve doğum hızının azalması ile tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yaşlı nüfus giderek artmaktadır (1). Doğuşta yaşam beklentisi 2000 yılında ülkemizde 70 yıla çıkacağı öngörülmektedir (2). Demografik göstergeler, emeklilik yaşına kadar ölümcül hastalıkların sıklığının ve ciddiyetinin azalacağını ve bu hastalıkların yerini yaşlılığa bağlı hastalıkların alacağını göstermektedir.

Yaşlı derisinin yapı ve fonksiyonları diğer yaş gruplarından farklıdır. Yaşlılarda epidermisteki hücre sayısı azalır ve hücre yenilenmesi yavaşlar dolayısıyla deri inceler, kolay travmatize olur ve yara iyileşmesi gecikir. Yağ ve ter bezlerinin salgılarının ve derinin su tutma kapasitesinin azalması derinin kuru, kaba bir görünüm almasına ve pruritusu neden olur. Dermal kollajen ve elastik liflerdeki değişiklikler deride kırışıklık, sarkma ve gevşemeye yol açar. Melanosit ve Langerhans hücrelerinin sayısı azalır. Deride kahverengi lekeler, saçlarda seyrekleşme ve grileşme olur. Tırnaklar inceler ve uzaması yavaşlar. İmmün cevap yavaşlar, iyi veya kötü huylu oluşumların görülme sıklığı artar (3,4).

Yaşlılarda deri hastalıkları sık görülmekte ve toplumun bu hastalıkların önemi konusunda duyarlılığı da gittikçe artmaktadır (3,5). Yaşlılıkta görülen deri hastalıklarının büyük bir kısmı, kişinin yaşamını tehdit etmese de yaşam kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Ülkemizde yaşlı popülasyonda görülen deri hastalıkları ile ilgili az sayıda çalışma vardır (6–9).

Bu çalışmada, bölgemizde polikliniğe başvuran yaşlı nüfusta görülen deri hastalıklarının dağılım ve sıklığının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM VE GEREÇ

Ocak 2005 - Ocak 2007 tarihleri arasında Dermatoloji polikliniğine başvuran hastalar poliklinik kayıtlarından taranmıştır. Dosyalarına ulaşılabilen ve dosyasında yeterli bilgi bulunan 270 hasta çalışma kapsamına alınmıştır. Çalışma retrospektif olarak planlanmıştır. Hastaların yaşları, cinsiyeti, dermatolojik bulguları ve tanıları kaydedilmiştir ve erken yaş grubu (60–74) ve ileri yaş grubu (75 yaş ve üzeri) olarak sınıflandırılmıştır.

Çalışmaya alınan hastalarda tespit edilen deri hastalıkları; enfeksiyöz dermatozlar, immünolojik deri hastalıkları, enflamatuvar deri hastalıkları, deri tümörleri, pruritus, enfestasyonlar, ultraviyoleye bağlı deri hastalıkları ve çeşitli hastalıklardan oluşan diğerleri olarak sekiz ana başlık altında gruplandırılmıştır.

Elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 13.0 istatistik programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Yaş ve grupların değerlendirilmesinde ki-kare testi uygulanmış; değerlendirmede $p < 0.05$ anlamlı kabul edilmiştir.

SONUÇLAR

Çalışmaya alınan 270 hastanın yaşları 60 ile 95 (ortalama yaş: 71.8 ± 3.5) arasında değişmiştir. Hastaların 148'i (%54.8) erkek, 122'si (%45.2) kadındır. Hastaların 198'i (%73.3) erken yaş grubunda olup, bunların 113'ü (%57.1) erkek, 85'i (%42.9) kadındır. İleri yaş grubunda 72 (%26.1) hasta bulunmaktadır. Bunların 37'si (%51.4) kadın, 35'i (%48.6) erkektir. Hastaların yaş gruplarına ve cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir. Yaş grupları ve cinsiyete göre hastalar arasında ki-kare testi kullanılarak yapılan karşılaştırmada anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p > 0.05$).

Çalışmaya alınan hastalarda tespit edilen hastalıkların grupları, hasta sayısı ve yüzde değerleri Tablo 2'de verilmiştir. Enfeksiyöz dermatozlar 80 (%29.6) hasta ile en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu grupta; 30 (%14) hastada herpes zoster, 24 (%11.2) hastada bakteriyel enfeksiyonlar, 14 (%5.1) hastada yüzeyel mikozlar, üç (%1.4) hastada lupus vulgaris, ikişer olguda (%1.8) verruka vulgaris ve verruka anogenitalis saptanmıştır.

İkinci sırada 67 (%24.8) hasta ile immünolojik deri hastalıkları saptanmıştır. Bunlar da; 33 (%12.2) olguda ürtiker, 22 (%8.1) olguda büllü hastalıklar, 8 (%2.9) olguda ilaç reaksiyonları, 4 (%1.4) olguda kollajen doku hastalıkları şeklinde dağılım göstermektedir.

Üçüncü sıklıkla 41 (%15.2) hastada enflamatuvar deri hastalıkları tespit edilmiştir. Yirmi yedi hastada (%10) egzamalar ve 14 hastada (%5.1) papüloskuamöz hastalıklar saptanmıştır. Otuz iki (%11.8) hastada çeşitli deri tümörleri saptanmıştır.

Tablo 1— Hastaların yaş gruplarına ve cinsiyetlerine göre dağılımı

Yaş	Kadın			Erkek			Toplam	
	Sayı	%*	%†	Sayı	%*	%†	Sayı	%†
60–74 yaş arası	85	69.7	57.1	113	76.4	48.6	198	73.3
75 yaş ve yukarı	37	30.3	42.9	35	23.6	51.4	72	26.7
Toplam	122	100.0	100.0	148	100.0	100.0	270	100.0

*Satır yüzdesi.

†Sütun yüzdesi.

Tablo 2— Dermatolojilerin olgu sayıları ve yüzdeleri

Hastalık	Sayı	%
Enfeksiyöz dermatozlar	80	29.6
Viral enfeksiyonlar	38	14.0
Bakteriyel enfeksiyonlar	28	10.3
Yüzeysel mikozlar	14	5.1
İmmünolojik deri hastalıkları	67	24.8
Ürtiker	33	12.2
Büllü hastalıklar	22	8.1
İlaç reaksiyonları	8	2.9
Kollajen doku hastalıkları	4	1.4
Enflamatuar deri hastalıkları	41	15.2
Egzamalar	27	10
Papüloskuamöz hastalıklar	14	5.1
Deri tümörleri	32	11.8
Bazal ve yassı hücreli karsinom	10	3.7
Seboreik keratoz	9	3.3
Aktinik keratoz	8	2.9
Kutanöz lenfoma	5	1.85
Pruritus/Prurigo	20	7.5
Enfestasyonlar	7	2.6
UV nedeniyle oluşan dermatozlar	7	2.6
Elastozis ve derin kırışıklık	7	2.6
Diğerleri	16	5.9
Toplam	270	100.0

tır. Bunlar; 6 (%2.2) hastada bazal hücreli karsinom, 4 (%1.4) hastada yassı hücreli karsinom, 9 (%3.3) hastada seboreik verrü, 8 (%2.9) hastada aktinik keratoz, 5 (%1.8) olguda kutanöz lenfoma şeklinde dağılım göstermektedir.

Yirmi (%7.5) hastada pruritus ve/veya prurigo, 7'ser (%2.6) olguda enfestasyon ve ultraviyoleye bağlı dermatozlar saptanmıştır.

On altı (%5.9) hastada diğer hastalıklar tespit edilmiştir. Bunlar; 2'ser (%0.7) olguda plantar korn, ayak ülseri, pitriasis rubra pilaris, vitiligo ile 4 (%1.4) hastada palmar ve /veya plantar hiperkeratoz, 3 (%1.1) olguda Behçet hastalığı, 1 (%0.3) olguda piyoderma gangrenozum şeklinde dağılım göstermiştir.

TARTIŞMA

Dünya nüfusunun giderek yaşlanması, tedavi olanaklarının artması, kişinin yaşamını tehdit etmeyen fakat yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyen deri hastalıkları gibi çeşitli sağlık sorunlarını ön plana çıkarmıştır. Yaşlılık döneminde, sosyal hayattan kopmadan insanların yaşamlarını sürdürmelerinde sağlıklı bir görünüme sahip olmalarının önemi büyüktür.

Çalışmamızda dermatoloji polikliniğine başvuran hasta grubunda dermatolojik aciller arasında yer alan, enfeksiyöz dermatozlar ve immünolojik deri hastalıklarının ilk iki sırada yer aldığı belirlendi. Ankara ve İzmir'de yaşlılarda yapılan benzer iki çalışmada da enfeksiyöz dermatozlar ilk sırada yer alan hastalıklar olarak bildirilmiştir (6,7). Yaşlı populasyonda sık görülen; şişmanlık, malnütrisyon, immün fonksiyonlarda azalma, epidermal hücre yenilenmesinde yavaşlama, kaşıntılı dermatozlar ve travmalar derinin normal bariyer fonksiyonunun bozulmasına ve dolayısıyla enfeksiyon hastalıklarının oluşumu üzerinde etkili olmaktadır (3,10). Bu çalışmada 30 (%14) hastayla en sık görülen viral dermatoz herpes zoster olarak bulunmuştur. Suçiçeği enfeksiyonu sonrasında duyu gangliyonlarında latent olarak kalan varisella zoster virüsü, konak direncinin kritik düzeyin altına düştüğü durumlarda reaktif olarak herpes zoster hastalığını yapar. Bu hastalık en çok orta yaş ve ileri yaştaki kişilerde görülür. Yaş ilerledikçe herpes zoster görülme insidansı artar. Seksen yaşın üzerindeki yarısı, yaşamı boyunca en az bir kez zona geçirdiği bildirilmiştir (4). İkinci sıklıkta görülen enfeksiyöz dermatoz, bakteriyel olanlardır. Çalışmamızda bakteriyel deri hastalıklarının yüksek sıklıkta tespit edilmesinde hastaların hastaneye yatırılarak tedavi olma zorunluluğunun da önemli olduğu düşünülmüştür. Dermatomikozlar, genellikle bakteriyel deri enfeksiyonları için giriş kapısı oluştururlar. Araştırmamızda dermatofit enfeksiyonları, diğer birçok çalışmaya göre daha düşük sıklıkta (%5.1) saptanmıştır (6,7,11). Bu duruma, dermatomikozların varlığına rağmen kaydedilmemiş olma olasılığı neden olmuş olabilir. Diğer çalışmalarda rastlanmayan lupus vulgarisin 3 (%1.1) olguda görülmesi, çalışma yapılan kliniğe başvurular arasında tüberkülozun önemli bir sağlık sorunu olduğunu düşündürmektedir.

İkinci sıklıkta görülen dermatoz grubu, immünolojik deri hastalıklarıdır. Bu grup içinde ürtiker ve büllü hastalıklar en sık görülenler olarak belirlenmiştir. İnsanların %15-20'sinin yaşamı boyunca en az bir kez ürtiker atağı geçirdiği bilinmektedir (12). Büllü hastalıklardan pemfigus ve büllöz pemfigoid daha çok yaşlı kişilerde görülür. Gerek akut ürtiker, gerek pemfigus ve büllöz pemfigoid dermatolojik acil hastalıklardandır. Bu hastalıkların beklenenden daha yüksek sıklıkta saptanmasında, hastalığa sahip olan bireylerin yatırılarak tedavi edilmeleri gerekliliğinin rolü olduğunu düşünülebilir.

Yaşlılarda çok sayıda hastalığın birlikteliği ve çoklu ilaç kullanılması, ilaç reaksiyonlarının daha çok görülmesine neden olmaktadır (3). ABD'de acil servislere başvuran hastalarda en sık dermatolojik ilaç reaksiyonlarının görüldüğü rapor edilmiştir (14). Ankara'da yapılan iki ayrı çalışmada ilaç reaksiyonları %4.8 ve %1.4 sıklığında görüldüğü bildirilmiştir (6,9). Çalışmamızda ilaç reaksiyonları %2.9 sıklığında tespit edilmiştir.

Egzamalar, yaşlılarda sık görülür. Seboreik egzama, yaşlılarda en sık görülen egzama değildir (5). Çalışmamızda %10 sıklığında egzama saptanmıştır. Bu yüzde ülkemizde yapılan diğer çalışmalarla benzerlik göstermektedir (8,9).

Pruritus, yaşlılarda sık görülen yakınmalardan biridir. Çok sayıda sistemik ve deri hastalığı kaşıntıya neden olur (14,15). Deri yaşlandıkça daha kuru ve kaşıntılı olmaktadır. Epidermin su tutma kapasitesinin göreceli olarak düşmesi, sık ve sıcak banyolar, düşük çevre ısısı derinin daha kuru olmasına neden olur. Türkiye’de yapılan bazı çalışmalarda pruritus %6.2-%11.5 arasında değişen sıklıklarda bulunmuştur (6,7,9). Olgularımızda %2,6 sıklığında pruritus tespit edilmiştir. Çalışmamızda pruritusun diğer çalışmalardan daha düşük sıklıkta görülmesinde; çevre koşullarının ve sık banyo yapmama alışkanlığının etkisi olabilir.

Deri tümörleri, diğer yaş gruplarına göre yaşlılarda daha sık görülür. Çalışmamızda deri tümörlerinin yüzdesi, ülkemizde yapılan çalışmalarla kıyaslandığında bazılarında göre daha düşük (6-8), bazılarında göre ise daha yüksektir (9). En sık görülen selim deri tümörü seboreik keratoz olarak saptanmıştır.

Sonuç olarak, araştırma kapsamında incelenen yaşlı hastalarda en sık görülen üç grup deri hastalığı; enfeksiyöz dermatozlar, immünolojik ve enflamatuar deri hastalıklarıdır. Bu dermatozlardan bir kısmı genellikle hastanın yataklı tedavi kurumlarında yatırılarak tedavi edilmesini gerektirecek kadar kişinin yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyebilen hastalıklardır. Gelişmiş ülkelerde yaşlılarda yaşam kalitesini daha az etkileyen ve acil olmayan deri hastalıkları sık görülürken; çalışmamızda acil dermatozlar arasında yer alan hastalıkların daha yüksek yüzde ile saptanması, bu hastalıkların bölgemizde yaşlılar için önemli bir sağlık sorunu olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

KAYNAKLAR

1. Aydın ZD. Yaşlanan dünya ve geriatri eğilimi. *Türk Geriatri Dergisi* 1999;2(4):179-187.
2. T.C. Başbakanlık. Devlet İstatistik Enstitüsü: Türkiye İstatistik Yıllığı 1997. Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası. Ankara. 1998;74-75.
3. Laube S. Skin infections and ageing. *Ageing Res Rev.* 2004;3(1):69-89.
4. Norman RA. Geriatric dermatology. *Dermatol Ther.* 2003;16(3):260-268.
5. Kligman AM. Perspectives and problems in cutaneous gerontology. *J Invest Dermatol.* 1979;73(1):39-46.
6. Baykal Y, Karaduman A, Bükülmez G. Yaşlı hastalarda deri sorunları. *Türk Geriatri Dergisi* 1999;2(4):156-159.
7. Kılınç I, Ünal İ, Ceylan C, Özdemir F. Geriatrik hastalarda deri bulguları. *Türk Geriatri Dergisi* 2002;5(3):103-106.
8. Şaşmaz S, Çelik H, Ekerbiçer Ç, Çetinkaya A. Yaşlılarda deri hastalıkları. *Türk Geriatri Dergisi* 2003;6(2):51-54.
9. Yalcin B, Tamer E, Toy GG, Oztas P, Hayran M, Alli N. The prevalence of skin diseases in the elderly: analysis of 4099 geriatric patients. *Int J Dermatol* 2006;45(6):672-676.
10. Elgart ML. Skin infections and infestations in geriatric patients. *Clin Geriatr Med* 2002; 18: 89-101.
11. Goldstein AO, Smith KM, Ives TJ, Goldstein B. Mycotic infections. *Geriatrics* 2000;55:40-52.
12. Yalçın T. Ürtiker. In:Tüzün Y,Kotoğyan A, Aydemir EH, Baransü O (eds). *Dermatoloji, Nobel Tıp Kitapevleri, İstanbul*, 1994; pp 280-288.
13. Bodur HA. İlaçlara bağlı olarak yaşlılarda sık karşılaşılan advers olaylar. *Türk Geriatri Dergisi* 2006;9:49-52.
14. Beauregard S, Gilchrist BA. A survey skin problems and skin care regimens in the elderly. *Arch Dermatol* 1987; 123: 1638-1643
15. Davis G, Luggen A. Geriatric nurse practitioner care guidelines: pruritus and xerosis in the elderly person. *Geriatr Nurse* 2003; 24: 247- 248.

DÜZELTME/ERRATUM

Türk Geriatri Dergisi'nin 2007;10(2):061-064 künyeli "HUZUREVİ SAKINLERİNDE BAKTERİÜRİ SIKLIĞI VE RİSK FAKTÖRLERİ (THE INCIDENCE OF BACTERIURIA AND RELATED RISK FACTORS IN ELDERLY LIVING IN NURSEY HOME)" başlıklı makalenin başlığı sehven yanlış yazılmıştır. Makalenin düzeltilmiş başlığı "HUZUREVİ SAKINLERİNDE ASEPTOMATİK BAKTERİÜRİ SIKLIĞININ VE İLİŞKİLİ RİSK FAKTÖRLERİNİN ARAŞTIRILMASI (INVESTIGATION OF FREQUENCY OF ASYMPTOMATIC BACTERIURIA AND RELATED RISK FACTORS AMONG THE INSTITUTIONALIZED ELDERLY) şeklindedir.

Düzeltilir, özür dileriz.